

Diminishing role of the journalist in interactive online formats

Abstract of research report

Marju Himma-Kadakas, Signe Ivask,
University of Tartu, Estonia

The 'myth of interactivity' has closely been accompanied with the criticism of insufficient employment of interactivity and other assets of digital technology. (Domingo 2008; Deuze et al. 2004) The aim of media accountability is to fulfil its role in serving the public, protect freedom of speech and press, and exercise the professional function to promote democracy. (Bertrand 2000: 151) Therefore it is essential for the processes and roles of journalistic content production to be transparent and clearly defined.

Conventional journalistic genres gave the reader a foundation to expect that the journalist is the originator of the agenda, framing, and the final outcome (e.g. text, audio, video, etc.). The advent of digital media has introduced new journalistic formats and hybridized genres, but the readers still have the legitimate expectation to presume that the conventional professional roles of the journalists are implemented and are also applied in the online environment.

Our study is based on the analysis of three interactive online formats – two forms of interactive online-debate and an online interview – introduced in Estonian daily newspapers and online outlets during the last three years. All three formats under analysis offer an Agora for different counterparts in discussion, exploit the assets of digital technology, especially interactivity, and by means of intentions, are in the professional function to promote democracy. At the same time, excessive involvement of counterparts has transformed

the expected role of the journalist – the endeavour of utilizing interactivity and immediacy has revealed the problem of diminishing journalistic roles and incapability to fulfil the journalists' conventional role in content production.

Multiple counterparts were simultaneously observed by our researchers. While in the case of online interview, all counterparts except the readers were situated in the same room in the newsroom, in the case of online debate, all counterparts were in their work environment in different places of Estonia.

For the purposes of data collection, we used ethnography and netnography, which are both qualitative methods. The researchers observed the participants in the process and also recorded it on video that was used as the basis of our further analysis. In order to elaborate the research interpretations, 20 in-depth interviews were conducted in addition to observations. In order to study interactivity, we used netnography with the emphasis on active participation. Interactive participation covered active involvement on the commenting board and following the subsequent discussion caused by the participation. We took one video footage (recording of all counterparts) of each example format and interviews and subjected all the texts to conversation analysis.

The starting point of our research was based on Fairclough's (1995: 20-32) statement according to which the production of a text is a collective process, involving journalists, producers, and various categories of editorial staff, as well as technical staff. The central research question of this study was to find out how these different roles develop in the practise of media text production in new digital media formats.

We measured multiple counterparts' contribution to the final outcome in the cases of all three formats. The aim was to compare evident journalistic roles of the counterparts. Critical discourse analysis implicated that by

offering the discussion space for 'multiple voices' the public space for democratic debate expands. Ideally a renewal of direct democracy by means of the many-to-many model (Davis 2010) should be used, and that is what these formats are aimed at. But at the same time, the conventional role of the reporter or the editor diminishes. Our analysis clearly indicates that the implementation of interactive formats in digital media changes the role division between journalist and the source, since interactivity enables the source to take over conventional journalistic roles in the process of text production. In this research report, we argue that the utilization of interactive formats necessitates careful consideration of role division and preplanning of the content production in order to preserve the conventional democratic functions of journalism as an institution.

References

- Bertrand, Claude-Jean. 2000. *Media ethics & accountability systems*. New Brunswick/London: Transaction.
- Davis, A. 2010. "Politics, Journalism and New Media: Virtual Iron Cages in the New Culture of Capitalism." Pp. 121-137 in *New Media, Old News. Journalism and Democracy in the Digital Age*. Ed. Fenton, N. London: SAGE.
- Deuze, Mark – Neuberger, Christoph – Paulussen, Steve. 2004. "Journalism education and online journalists in Belgium, Germany, and the Netherlands." Pp. 19-29 in *Journalism Studies*, 5(1).
- Domingo, David. 2008. "Interactivity in the daily routines of online newsrooms: dealing with an uncomfortable myth." Pp. 680-704 in *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(3).
- Fairclough, Norman. 1995. *Media Discourse*. Edward Arnold: New York.

Letní škola *Politika a média*

Marta Fialová, FSS MU Brno

První zářijový týden (2.–6. 9. 2013) se v Jaroměřicích nad Rokytnou uskutečnila letní škola *Politika a média*, kterou společně uspořádaly Katedra mediálních studií a žurnalistiky a Katedra politologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Týdenní maraton přednášek a workshopů nabídl magisterským a doktorským studentům rozšíření teoretických i praktických znalostí z oblasti politologie a mediálních studií. Jednotlivé bloky se mimo jiné zaměřily na postupující mediatizaci politiky, profesionalizaci politické komunikace nebo na roli nových médií v proměně veřejné sféry.

Akci zahájila Markéta Škodová z FSV UK a Metropolitní univerzity. Ve svém vystoupení v krátkosti zmapovala historický vývoj a klíčové pojmy konceptu agenda-setting¹ a poté se zaměřila na možnosti mezioborové spolupráce v sociálních vědách, jež se v souvislosti s problematikou nastolování témat nabízejí. Následující diskuze se stočila k detailům praxe výzkumu veřejného mínění, a to s důrazem na šetření, která tematicky zasahují oblast mediálních účinků. Na tuto přednášku navázal v závěru letní školy Jan Hartl ze společnosti STEM, který auditoriu přiblížil metodologii a vybrané aktuální problémy výzkumu veřejného mínění. Jeho prezentace byla součástí bloku s odborníky z praxe, jehož se zúčastnil rovněž David Ondráčka z Transparency International s příspěvkem o roli médií v boji proti korupci.

1 Markéta Škodová se výzkumu agenda-setting v českém kontextu věnuje dlouhodobě (Škodová a spol. 2008, Škodová – Nečas 2009).

Prvním mezinárodně respektovaným badatelem, který zavítal na letní školu, byl Paolo Mancini z italské University of Perugia. Ve své přednášce „Media systems and political systems“ popsal nové výzvy, jež přináší komparativní výzkum mediálních systémů (Hallin – Mancini 2004). Mancini poukázal na specifika zemí mimo angloamerický a západoevropský prostor a zdůraznil, že ke studiu mediálních systémů v těchto zemích je nutné volit odlišný přístup, než na jaký jsou evropští a američtí badatelé zvyklí.

Dalším zahraničním hostem byl britský klasik v oboru politické komunikace Ralph Negrine (University of Sheffield, Velká Británie). Ve své přednášce „From the Amateur to the Professional in ‚Old‘ and ‚New‘ Media“ na příkladech z historie dokumentoval postupnou profesionalizaci politické komunikace a zdůraznil důležitost adaptace nových technologií či využití služeb expertů v politických kampaních. Velice inspirující byl příspěvek vídeňského akademika Jörga Matthese (University of Vienna, Rakousko), který se zaměřil na efekty kampaní v proměňujícím se mediálním prostředí. Podrobněji přitom rozebíral především užívání humoru a emocí v politických kampaních. Problematice celebritizace politiky se poté věnoval Michael Higgins (University of Strathclyde, Velká Británie), jehož prezentace byla založena na analýze současných i historických politických celebrit.² Jako poslední zahraniční host pak letní školu navštívil odborník na média a politickou participaci Peter Dahlgren (Lund University, Švédsko), který tak svojí přednáškou „Online Political Participation: Force-Fields of the Web Environment“ otevřel poslední tematický blok zaměřený na nová média, o nichž píše i ve své nejnovější knize (Dahlgren 2013).

Mezi dalšími tuzemskými hosty byli například mediolog Tomáš Trampota

(Univerzita Karlova) a dva doktorští studenti politologie z Masarykovy univerzity (Miloš Gregor se věnoval roli médií v politických kampaních a Alena Macková novým médiím a aktivismu).

Inspirativním zpestřením programu bylo vystoupení někdejšího absolventa Masarykovy univerzity Tomáše Zdechovského, který posluchačům přiblížil téma aplikované neurotechnologie a v praktických demonstracích nastínil možnosti využití této metody k ovládnání technologií a k nácvičku koncentrace. Zdechovský, jenž se zabývá výzkumem a tréninkem kognitivních schopností, účastníkům a účastnicím letní školy umožnil vyzkoušet si některé ze speciálních her a přístrojů, jež v rámci výzkumu se svým týmem vyvíjí.

V programu nechyběly ani debaty a workshopy. Hostem první debaty byl bývalý moderátor politických diskuzí Jan Puncňochář (FTV Prima), který čelil studentským dotazům týkajících se formátu prezidentských speciálů. Velmi živá byla i druhá debata na téma „Neutrálnost vs. angažovanost českých médií“, do níž přijali pozvání Petr Kamberský z Hospodářských novin, Kateřina Kalistová z Rady pro rozhlasové a televizní vysílání a bývalý novinář Martin Komárek. Vzhledem ke Komárkovu čerstvému politickému angažmá byla diskuze místy vyhocená, obdobně tomu bylo i v případě diskuze o činnosti a aktuálních krocích RRTV. Čtvrteční workshopy se věnovaly metodám mediálněvědního výzkumu a praktickému mediálnímu tréninku.

V rámci letní školy se studenti a studentky potkali s českými i zahraničními lektory a odborníky z praxe, se kterými měli možnost debatovat o aktuálních tématech prolínání médií a politiky. S klíčovými zahraničními hosty byly navíc pod režijním vedením nedávného absolventa Masarykovy univerzity Jiřího Fialy natočeny krátké rozhovory, v nichž hosté hovoří o budoucnosti,

2 V českém prostředí se problematice celebritizace věnuje například Jan Křeček a Markéta Štechová (Křeček – Štechová 2011).

odpovědnosti a normativitě mediálních studií i společenských věd jako takových (rozhovory jsou ke zhlédnutí online, viz Fiala a spol. 2013a, 2013b, 2013c, 2013d).

Škodová, Markéta – Nečas, Vlastimil (ed.). 2009. *Veřejná a mediální agenda: komparativní analýza tematizace veřejné sféry*. Praha: Professional Publishing.

Literatura

- Dahlgren, Peter. 2013. *The Political Web: Media, Participation and Alternative Democracy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Fiala, Jiří a spol. 2013a. „Jörg Matthes - Future / Responsibility / Normativity.“ In *POLITICS AND MEDIA – Masaryk University's summer school 2013 (YouTube Playlist)*. <http://youtu.be/ZfeKBH3k-1s> (15. 11. 2013).
- Fiala, Jiří a spol. 2013b. „Michael Higgins and Ralph Negrine - Responsibility, normativity and social science.“ In *POLITICS AND MEDIA – Masaryk University's summer school 2013 (YouTube Playlist)*. <http://youtu.be/VomhWN2bqyA> (15. 11. 2013).
- Fiala, Jiří a spol. 2013c. „Peter Dahlgren - Future / Responsibility / Normativity.“ In *POLITICS AND MEDIA – Masaryk University's summer school 2013 (YouTube Playlist)*. <http://youtu.be/cSRVjDFCEEE> (15. 11. 2013).
- Fiala, Jiří a spol. 2013d. „Paolo Mancini - Future / Responsibility / Normativity.“ In *POLITICS AND MEDIA – Masaryk University's summer school 2013 (YouTube Playlist)*. <http://youtu.be/Bq4L5iQRrSA> (15. 11. 2013).
- Hallin, Daniel C. – Mancini, Paolo. 2004. *Comparing Media Systems: three models of media and politics*. New York: Cambridge University Press.
- Křeček, Jan – Štechová, Markéta. 2011. „Celebrizace české politické komunikace v posledních 20 letech. Úvodní úvahy a zjištění.“ Pp. 65–70 in *Sborník Národního muzea v Praze, řada C - Literární historie*, 56(3–4).
- Škodová, Markéta (ed.) – Červenka, Jan – Nečas, Vlastimil – Kalvas, František – Tabery, Paulína – Trampota, Tomáš. 2008. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.